

EPIPHANIUS Latinus (saec. V-VI)

INTERPRETATIO EVANGELIORUM

- PLS
III, 836 II. *Ersurgens autem Ioseph a somno, sicut praecepit ei angelus Domini, accepit coniugem suam et non cognovit eam, donec peperit filium.*¹ Sic dixisse putatur, quasi post partum eam cognoverit, quia dixit *donec*. Sed quicumque sanae mentis sunt, sic retinere non debent, ut potuisset Ioseph vir iustus, qui et visiones angelorum videbat et, quod faceret, ab angelis discere videbatur, Mariam contingere. 1454
- PLS
III, 850 XIX. [...] Eva non tantum poma sed peccatum et mortem concupivit, quam dedit viro suo, ut et ipse concupiscentiam mortis manducaret et dominaretur ei omnis iniquitas. Et quantum facilis est mulier ad concupiscendum, tantum facilius est ad peccandum, sicut ait Sapientia: *Inveni virum unum de mille; mulierem autem non inveni.*² Et vir quidem non est inventus in praevicatione, mulier autem inventa est. Quid ergo? Exclusae sunt? Si Mariam sequuntur, salvae sunt. Eva peccando totum mundum replevit. Maria abstinendo se a peccatis caelos replevit. Eva poenas et Gehennam adquisivit et Maria regna caelorum. 1455
- PLS
III, 900 XXVIII. [...] O sancta virginitas, quae inaestimabile praemium et incomparabilem suscipis laudem! Christum imitata es: Christus te sibi similem facit. Sanctam Mariam virginem secuta es: cum Maria etiam matre Domini inveniris. Virginitas Christum peperit: virginitatem Christus remunerat. O virginitas, cuius laudem exhibet angelorum exercitus, quia mundus indignus est. O sancta virginitas, quae virgo parturis et semper virgo es. Virginitas fidem peperit: fides per baptismum parturit virginitatem. 1456

FULGENTIUS Mythographus (saec. V-VI)

DE AETATE MUNDI

- PLS
III, 1402 XII. Nova saeculi aetas intervenit nostris libellis desiderabiliter exoptanda, cuius adventu radiante lustrati, suavia Christi nascentis crepundia libro currente narrentur necesse est, quippe ex quo et lux refulsit in tenebris, gloria in excelsis, pax in caelis³ et letitia exorta 1457

¹ Matth. I, 24-25.² Eccle. VII, 29.³ Le. XIX, 38.

est iustis. Ecce hoc ut angelus edicit, pastor audit, Chaldaeus agnovit, Erodes expavit. Quid ergo cessas, lingua? Erisne tacita tui conditoris in adventu perducta? Quo reatu teneberis, si vociferantibus angelis tu tacebis? Ecce igitur descendit ros verbiale coruscans in negotio, latens in verbo. Pulsat auditos virgineos caelestis coniugii dispensator, ubi naufragia non passurus est pudor. Indicit nuptias in quibus nec divinitas patris polluitur nec genetricis integritas violatur; fit aure casta conceptus, fit plenitudo uteri et nullus est pondus; et sic intacto pudoris sigillo prosilit partus. Sed ecce quid in hac desponsatione sacer pronubus edicat, agnoscat. *Ave*, inquit, *gratia plena*,¹ et illud quod sequitur. Fateor, tractans hoc ipsum obstipui, in desponsationibus suis quos ordines habeant caeli. Ecce ut video, nulla adhuc petendi fit enarratio, nulla de vocabulo sponsi cognitio, nulla de dotis * quantitate conlatio: et gratiae fructu gravidata est virgo. Sed ecce dotis celsitudo nuper edicitur et desponsator qui fuerit declaratur. Dicit angelus: *Spiritus sanctus superueniet in te*:² ecce significatio certa vocabuli. At vero: *Regni eius non erit finis*:³ quae erit ultra dos ab hac dote superior, regnandi perennitate concessa.

*1493

IGNOTUS (saec. V vel VI)

IN EVANGELIUM MATHAEI OPUS IMPERFECTUM⁴

1458

Homilia I. [...] *Generatio autem Christi sic erat*.⁵ Quoniam superius dixerat, *Iacob autem genuit Ioseph*, cui desponsata Maria genuit Iesum: ne aliquis audientium aestimaret, sic esse Christi natiuitatem, quomodo praecedentium patrum, ipse ordinem suae narrationis praecedens addidit, et dicit: *Generatio autem Christi sic erat*: ac si dicat: «Generatio quidem eorum, quos exposuimus, patrum, sic fuit quemadmodum retuli: Christi autem generatio non ita, sed sic». Quomodo? *Maria cum esset desponsata Ioseph, priusquam convenirent, inventa est in utero habens*,⁶ id est, ex virgine sine patre, ut eius

PG
56, 630¹ Lc. I, 28.² Lc. I, 35.³ Lc. I, 33.⁴ Exstat inter spuria S. Io. Chrysostomi. Cf. Cay I, 546 et Bar II, 129, Clavis 707.⁵ Matth. I, 18.⁶ Matth. I, 18.

● PLS IV, 907, 924, 940, 954.

● PLS III, 833, 890, 905, 956, 1135, 1139, 1140.

● Ps.-THEOPHILUS (saec. V/VI), PLS III, 1284, 1323.